

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język angielski
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	MJA-R1_7P-202
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	3 sierpnia 2020 r.

Zadanie 1. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	1.1.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
	1.2.		A
	1.3.		C
	1.4.		A

Zadanie 2. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	2.1.	3.6. Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	C
	2.2.		E
	2.3.		A
	2.4.		D

Zadanie 3. (0–5)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	3.1.	3.4. Zdający określa intencje nadawcy tekstu.	A
	3.2.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	C
	3.3.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	C
	3.4.	3.2. Zdający określa główną myśl części tekstu	C
	3.5.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B

Zadanie 4. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Rozwiązanie
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	4.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	B
	4.2.		B
	4.3.		C
	4.4.		C

Zadanie 5. (0–4)

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	5.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>according</i>
	5.2.		<i>risk/endanger</i>
	5.3.		<i>none/few</i>
	5.4.		<i>it</i>

Zadanie	Inne akceptowane odpowiedzi	Przykładowe nieakceptowane odpowiedzi
5.1.	<i>relating / referring</i>	<i>pointing / regarding / compare / look / through / belong / taking / up / looking / suitably / relevantly / right / equally / well / exactly / accordingly / equivalently / suitable / due / owing / depending / respectively / as / reasonable / equivalence / contrary / thanks / related / comparing / going / moving / back / sticking / turning</i>
5.2.	<i>sacrifice / expose / jeopardize / hazard / venture</i>	<i>shorten / give / offer / help / use / protect / test / manage / paid / suffer / encourage / spend / risking / make / danger / hurt / threat / put / left / lose / rescue / had / improve / insecure / dedicate / live / risked / are risking (2 wyrazy) / devote / sacrifice / threaten / destroy / bet / surrender / commit / waste / neglect</i>
5.3.	-	<i>all / part / nobody / each / minority / fraction / most / many / majority / no one / less / little / any / several / more / get / everybody / mostly / much / some / lot / one / neither / any / most / fewer</i>

5.4.	-	<i>exercise / training / athlete / practising / preparing / this / sport / success / workout / practice / nobody / somebody / winning / they / can / everyone / everybody / one</i>
------	---	---

Zadanie 6.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	6.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>must have forgotten</i>
	6.2.		<i>Jack's request to have</i>
	6.3.		<i>had decided to take</i>
	6.4.		<i>had to be cancelled</i>

Zadanie	Inne akceptowane odpowiedzi	Przykładowe nieakceptowane odpowiedzi
6.1.	<i>must've forgotten</i>	<i>must not forget / mustn't have forgotten / must have forgot / must not to forget / must have had forgotten / mustn't have been forgetting / must forgetting / must be forgot</i>
6.2.	<i>Jack's requests to have Jack's requesting to have Jack requesting to have Jack who requested to have Jack having requested to have Jack's request(s) concerning/regarding having Jack's request(s) for/about having Jack while requesting to have Jack's request(s) that he have Jack's request(s) connected with having</i>	<i>Jack's request of having / Jack's requestion to have / Jacks request to have / Jack has requested to have / Jack's requestion for having / Jack have requested for / Jack had been requested of having / Jack was requested to have / Jack's request having / Jack is requested to have / Jack request that having / Jack requested on having / Jack's request to having / Jack's request was to have / Jack has/was requested to have / Jack requested having / Jack have had request to / Jack may have requested having / Jack requesting having / Jack requesting about having / Jack requesting for having / Jack requesting of having / Jack's request on having / Jack's request that he had / Jack's request he should have / Jacks' request to have / Jack had a request about</i>
6.3.	<i>had decided on taking had decided against taking had decided to take up</i>	<i>decided taking / had taken a decision to walk / had decided not to take / made a decision to take / have not decided to take / have decided to take / did not decide to take / made a decision about taking / had been decided to take / decided to have taken / decided take out / would decide /</i>

		<i>would decide to take / had been decided to take / would have decided to take / would have taken / decided to take</i>
6.4.	<i>had to be canceled had to get cancelled did have to be cancelled had to be cancelled before</i>	<i>had to be cancelled off/out / have to be cancelled / have had to be cancelled / had to have been cancelled / had to cancel / had been cancelled / has to be cancelled / had to become cancelled</i>

Uwagi do zadań 5. i 6.

- Odpowiedź uznaje się za poprawną tylko wtedy, gdy wpisywane wyrazy lub fragmenty zdań są w pełni poprawne gramatycznie i ortograficznie.
Nie bierze się pod uwagę zapisu wielką/małą literą oraz powtórzenia wyrazu podanego przed luką/po luce. Wyjątkiem są słowa, które muszą być pisane po angielsku wielką literą np. *Monday, July*. W takiej sytuacji brak wielkiej litery jest traktowany jako błąd ortograficzny.
- Akceptowane są również inne odpowiedzi, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Schemat punktowania w zadaniach od 1. do 6.

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Wypowiedź pisemna

Zadanie 7.

Wypowiedz się na jeden z poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz temat wybrany przez Ciebie, zakreślając jego numer.

1. Niektóre firmy umożliwiają pracownikom zabieranie psa do pracy. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz dobre i złe strony takiego rozwiązania.
2. Obejrzałeś(-aś) ostatnio finał programu typu talent show. Uważasz, że osoba, która wygrała w wyniku głosowania widzów, wcale nie była najlepsza. Napisz **artykuł**, w którym uzasadnisz, dlaczego występ zwycięzcy nie zasługiwał na wygraną, i zaproponujesz inny sposób wyłaniania zwycięzcy w tego typu programach.

Wymagania ogólne

- I. *Znajomość środków językowych.*
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- III. *Tworzenie wypowiedzi.*
Zdający tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...].
- IV. *Reagowanie na wypowiedzi.*
Zdający [...] reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej [...] pisemnie.

Wymagania szczegółowe (rozprawka)

1. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].*
- 5.2.R. *Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.*
- 5.5. *Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia.*
- 5.12. *Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.*
- 5.13. *Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.*

Wymagania szczegółowe (artykuł)

1. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].*
- 5.4. *Zdający relacjonuje wydarzenia z przeszłości.*
- 5.5. *Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia.*
- 5.7. *Zdający przedstawia [...] wady różnych rozwiązań.*
- 5.12. *Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.*
- 5.13. *Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.*
- 7.4. *Zdający proponuje [...].*

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- zgodność z poleceniem
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Zgodność z poleceniem

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę liczbę zrealizowanych w wypowiedzi zdającego elementów treści (Tabela A) oraz elementów formy (Tabela B). Następnie przyznaje się punkty w kryterium zgodności z poleceniem zgodnie z Tabelą C.

Tabela A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści	Forma	2	1	0
1. wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	R*	teza zgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi (teza „zapowiada” zawartość treściową oraz typ rozprawki)	teza nie jest w pełni poprawna, np. jest zgodna z tematem ALBO z treścią wypowiedzi; odbiegająca od tematu LUB treści wypowiedzi	brak tezy; teza niezgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; teza nieczytelna, niejasna, trudna do wskazania; wstęp niekomunikatywny
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ np. ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, w ciekawej formie (np. pytanie, cytat)	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne ALBO bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) ALBO ciekawe, oryginalne, ale odbiegające od tematu	brak wprowadzenia; wprowadzenie niezgodne z tematem, niejasne, nieczytelne, trudne do wskazania; wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. nie określa celu ALBO określa cel/powód pisania listu, ale odbiega od tematu ALBO cel nie jest określony jasno ALBO wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwnie)	brak wstępu; wstęp niezgodny z tematem, niejasny, nieczytelny, trudny do wskazania; wstęp niekomunikatywny
2. pierwszy element tematu	R A L	wieloaspektowa ORAZ/LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchnowa realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając	brak wypowiedzi LUB wypowiedź nie jest komunikatywna LUB wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu; wypowiedź bardzo pobieżnie dotykająca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go
3. drugi element tematu		zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztafpowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi (też jeśli nie jest zgodne)
4. podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	R A L	zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztafpowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi (też jeśli nie jest zgodne)
5. fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	R A L	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Tabela B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. elementy charakterystyczne dla formy	R	teza jest poprawnie umiejscowiona w wypowiedzi	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący	
2. kompozycja	R A L	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. segmentacja	R A L	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest konsekwentny	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. długość pracy	R A L	długość pracy mieści się w granicach 180–280 słów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z Tabelą C.

Tabela C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10–9	5 p.	4 p.	3 p.
8–7	4 p.	3 p.	2 p.
6–5	3 p.	2 p.	1 p.
4–3	2 p.	1 p.	0 p.
2–1	1 p.	0 p.	0 p.
0	0 p.	0 p.	0 p.

Na przykład za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za zgodność z poleceniem przyznaje się 2 punkty.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceny elementów treści

ROZPRAWKA

Temat

Niektóre firmy umożliwiają pracownikom zabieranie psa do pracy. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz dobre i złe strony takiego rozwiązania.

Rozprawka to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami. Autor rozprawki „za i przeciw” powinien przedstawić argumenty za i przeciw, odpowiednio sygnalizując przyjęty schemat w tezie wspartej adekwatnymi argumentami i właściwym zakończeniem.

Dobrze napisana rozprawka:

- omawia zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny; wszystkie jej części (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) są podporządkowane jednej myśli głównej
- zawiera jasno sformułowaną tezę, odpowiednią do formy rozprawki
- charakteryzuje się stylem formalnym.

Teza

1. Aby teza rozprawki była uznana za zgodną z tematem, wymagane jest odniesienie się do przyprowadzania psów do pracy oraz zaznaczenie, że w pracy będą rozpatrywane dobre i złe strony tego zjawiska (wymaga tego ten typ rozprawki), np. *Some companies allow workers/people to bring dogs to work. There are good and bad sides of such a regulation; Many people nowadays can come to work with their dogs. This idea is great but there can be some problems resulting from it.*
2. Opisanie problemu, który jest tematem rozprawki, np. stwierdzenie, że coraz więcej firm pozwala na przyprowadzanie psa do pracy, nie jest tezą.
3. Teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki, wskazywać, że prezentowane będą wady i zalety. Na przykład: *...są plusy i minusy takiej decyzji...; ...ma wiele zalet, ale spowoduje też wiele problemów.*
4. Jeśli teza jest pytaniem, które nie zapowiada struktury rozprawki, np. *Czy to dobry pomysł?, Czy to dobry czy zły pomysł?* uznaje się ją za odbiegającą od tematu. (Wyjątkiem jest sytuacja kiedy pytanie jednoznacznie zapowiada, że będą omawiane wady oraz zalety, np. *What are the advantages and disadvantages of taking your dog to work?*)
5. Fakt, że teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki jest poważną usterką w zakresie zgodności z tematem. Jeśli teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki ORAZ jest niezgodna z treścią rozwinięcia, jest kwalifikowana na poziom 0. (np. rozprawka za i przeciw z jednostronną tezą oraz dwustronną argumentacją)
6. Użycie zwrotów typu: *Moim zdaniem, Według mnie* nie wpływa na obniżenie jakości tezy w rozprawce „za i przeciw”, jeśli zdający wskazuje w tezie na wady i zalety danego zjawiska.
7. Jeśli zdający formułuje tezę dotyczącą przyprowadzania do pracy zwierząt ogólnie lub innych zwierząt niż psy, taka teza jest traktowana jako odbiegająca od tematu.
8. Rozpatrując zgodność tezy z treścią pracy bierze się pod uwagę jej zgodność z rozwinięciem wypracowania.
9. Jeśli zdający nadaje tytuł rozprawce, nie bierze się go pod uwagę, oceniając pracę.

<p><i>More and more workers are allowed to come to work with their dog. There are good and bad sides of this trend.</i></p>	<p>Teza zgodna z tematem, zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki.</p>
<p><i>Some people have to bring their dogs to work. It has good and bad sides.</i></p>	<p>Teza odbiegająca od tematu (temat nie wskazuje na konieczność zabierania psów do pracy).</p>
<p><i>Many people are allowed to take their pupils to work with them. It has good and bad sides.</i></p> <p><i>Many people take their dogs everywhere with them. There are some advantages and disadvantages of this.</i></p> <p><i>More and more people decide to work from home so that they can look after their dogs. It has good and bad sides.</i></p>	<p>Tezy niezgodne z tematem.</p>
<p><i>In recent years people started to take dogs to work more and more often. It is a great idea.</i></p>	<p>Teza odbiegająca od tematu (nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki)</p>
<p><i>In many countries people in some companies are allowed to take a dog to work.</i></p>	<p>Brak tezy.</p>

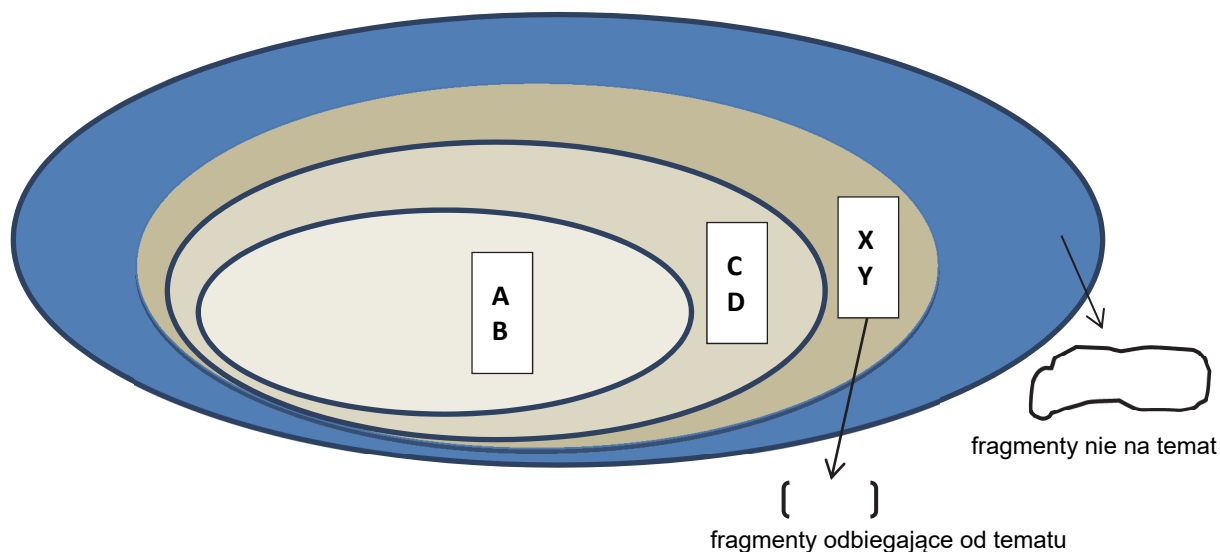
Elementy tematu

1. Elementami są: (1) dobre i (2) złe strony przyprowadzania psów do pracy.
2. Jeśli argument przedstawiony przez zdającego jest sprzeczny z tematem, nie bierze się tego argumentu pod uwagę, oceniając dany element.
3. Jeśli zdający we wstępie wprowadza temat zabierania psów do pracy, a w argumentacji pisze o zwierzętach przyprowadzanych do pracy, taka realizacja poszczególnych elementów jest akceptowana, pod warunkiem, że te argumenty pasują do psów.
4. Dobre i złe strony mogą być przedstawione z punktu widzenia właścicieli / pracowników / pracodawców / zwierząt.
5. Jeśli zdający omawia wady i zalety przyprowadzania do pracy zwierząt, ale w całej pracy nie wspomina o psach, taka realizacja elementów tematu jest kwalifikowana na poziom niższy.
6. Jeśli zdający przedstawia argumenty, które mogą być wadami/zaletami zabierania psa do pracy, ale nie wynika to z wypowiedzi zdającego, np. opisanie zachowania psa w domu podczas nieobecności właściciela, taka realizacja tego podpunktu polecenia jest kwalifikowana na poziom niższy.

Zgodność z tematem

Niektóre firmy umożliwiają pracownikom zabieranie psa do pracy. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawiś dobre i złe strony takiego rozwiązania } „główka”

elementy tematu

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:

- ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
- ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
  - przyczyny/konsekwencje zabierania psów do pracy, które nie są wadą/zaletą.

Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:

- luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
  - argumenty dotyczące przyprowadzania do pracy innych zwierząt niż psy
  - propozycje innych rozwiązań odpowiednich dla osób pracujących, które posiadają psa
  - szczegółowy opis psa, przyprowadzanego do pracy, bez związku z wadami/zaletami
  - argumenty, które dotyczą psów wykonujących określoną pracę, a nie zabieranych do pracy przez właścicieli.

Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.

3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:

- w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
  - opis ulubionej rasy psa
  - wady/zalety posiadania psa/zwierząt domowych.

Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie słów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.

4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).
5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego słowa, które jest kluczowe dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za część rozwinięcia albo część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

1. Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę zgodność tej części pracy z rozwinięciem wypracowania.
2. Jeśli w rozwinięciu zdający podaje wady i zalety, a w podsumowaniu pisze, zgodnie z przedstawioną argumentacją, że jest więcej zalet/wad, to takie zakończenie jest akceptowane jako zgodne z treścią i tematem.

Przykłady schematycznego zakończenia rozprawki	Przykłady zakończenia luźno związanego z tematem
As you can see, this trend has not only the advantages but also drawbacks.	To sum up, it's nice to have a dog around.
All things considered, there are both good and bad sides to bringing dogs to work.	All in all, I'd like to take my dog with me everywhere.

Uwagi dodatkowe:

1. Jeśli rozprawka jest napisana w formie listu (posiada zwrot rozpoczynający i/lub kończący), segmentacja pracy jest kwalifikowana na poziom 0.
2. Jeśli zamiast rozprawki zdający realizuje temat w formie relacji/opisu sytuacji, kiedy ktoś zabrał psa do pracy, taka realizacja tematu jest kwalifikowana na poziom niższy we wstępie, obydwu elementach tematu oraz podsumowaniu.

ARTYKUŁ PUBLICYSTYCZNY

Temat

Obejrzałeś(-aś) ostatnio finał programu typu talent show. Uważasz, że osoba, która wygrała w wyniku głosowania widzów, wcale nie była najlepsza. Napisz **artykuł**, w którym uzasadnisz, dlaczego występ zwycięzcy nie zasługiwał na wygraną, i zaproponujesz inny sposób wyłaniania zwycięzcy w tego typu programach.

W artykule publicystycznym zdający wyraża swoje stanowisko wobec problemu/zjawiska społecznego wskazanego w poleceniu. Celem artykułu jest rzeczowe przedstawienie omawianej kwestii. Artykuł może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, komentarze odautorskie, ocenę faktów, elementy opinii oraz może również podejmować próbę kształtowania opinii czytelników.

Dobrze napisany artykuł:

- ma tytuł przyciągający uwagę czytelnika
- zawiera wstęp, w którym autor stara się zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu, np. przywołując fakt lub anegdotę, sygnalizując temat artykułu w formie pytania, używając barwnego języka
- może zawierać pytania zachęcające czytelnika do dalszych rozważań na temat poruszany w tekście.

Poprzez „talent show” rozumiane są programy telewizyjne, w których uczestnicy prezentują swoje talenty z zakresu jednej dziedziny lub różnorodnych dziedzin. Artykuły, w których zdający recenzują programy telewizyjne, w których zwycięzca nie jest wyłaniany przez publiczność (np. teleturnieje) są traktowane jako odbiegające od tematu.

Wstęp

1. Aby wstęp był uznany za zgodny z tematem, powinien być związany z problemem niewłaściwego wyłaniania zwycięzców w programach typu talent show i wprowadzać go w sposób zachęcający do dalszej lektury. Wstęp może się odnosić do aspektów konkretnego programu, który obejrzał zdający, lub sygnalizować problem sprawiedliwości werdyktu w tego typu programach bardziej ogólnie, np. *It is said that nowadays there is no justice in the world. And you know what. I totally agree with this view.*
2. Nie jest akceptowany wstęp, który nie nawiązuje w żaden sposób do problemu przedstawionego w temacie, np. jest pozytywną opinią o obejrzanym programie tego typu.
3. Zdający nie musi odnosić się we wstępie do swoich zastrzeżeń dotyczących występu zwycięzcy oraz propozycji innego sposobu wyłaniania zwycięzcy w przyszłości.
4. Nie jest konieczne wspomnienie o sposobie wybierania zwycięzcy we wstępie ALE jeśli ze wstępu wynika, że zwycięzca nie był wybierany przez publiczność, wstęp jest kwalifikowany na poziom niższy.

Elementy tematu

Elementami są: (1) uzasadnienie/przedstawienie zastrzeżeń do występu zwycięzcy; (2) propozycja innego sposobu wyłaniania zwycięzcy w programach typu talent show.

(1) uzasadnienie/przedstawienie zastrzeżeń do występu zwycięzcy

Wymagane jest uzasadnienie swojej negatywnej opinii o wyborze zwycięzcy / przedstawienie zastrzeżeń do występu zwycięzcy (osoby lub grupy osób).

Uzasadnienie może być przedstawione poprzez kontrast z występem innego uczestnika / innych uczestników.

Jeśli zdający wyraża pozytywną opinię na temat wyboru zwycięzcy obejrzanego programu typu talent show, taka realizacja tego elementu polecenia jest kwalifikowana na poziom 0.

(2) propozycja innego sposobu wyłaniania zwycięzcy w programach typu talent show

Wymagane są wypowiedzi, w których zdający przedstawia swoją propozycję innego / bardziej sprawiedliwego wyboru zwycięzców w programach typu talent show.

Uzasadnienie, dlaczego wybór zwycięzcy przez widzów nie jest obiektywny/sprawiedliwy może być zaakceptowane jako realizacja tego elementu tematu, pod warunkiem, że zdający podaje inną propozycję wyboru zwycięzcy w przyszłości.

Jeśli zdający stwierdza jedynie, że konieczna jest zmiana sposobu wyłaniania zwycięzcy, ale nie przedstawia alternatywnej propozycji, realizacja drugiego elementu tematu jest kwalifikowana na poziom 0.

Jeśli zdający proponuje modyfikację sposobu, w jaki publiczność wybiera zwycięzcę, (np. umożliwienie głosowania tylko określonej grupie wiekowej, głosowanie przez aplikację, która kontroluje, że każdy może oddać głos tylko raz) LUB proponuje mieszane głosowanie (np. przez publiczność i jury), taka realizacja tego elementu jest akceptowana.

Jeśli artykuł dotyczy programu telewizyjnego, w którym zwycięzca nie został wybrany / nie jest wybierany przez publiczność, realizacja drugiego elementu tematu jest kwalifikowana na poziom 0.

Jeśli drugi element polecenia jest omówiony w ostatnim akapicie, ta część pracy jest traktowana jako rozwinięcie. Oznacza to, że zdający pominął zakończenie.

Zgodność z tematem

Obejrzałeś(-aś) ostatnio finał programu typu talent show. Uważasz, że osoba, która wygrała w wyniku głosowania widzów, wcale nie była najlepsza. Napisz **artykuł**, w którym } „główka”
uzasadnisz, dlaczego występ zwycięzcy nie zasługiwał na wygraną,

element 1.

i zaproponujesz inny sposób wyłaniania zwycięzcy w tego typu programach.

element 2.

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:

- ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
- ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
  - przedstawienie zasad głosowania publiczności lub elementów przebiegu konkursu, które nie są powiązane z zastrzeżeniami co do wybranego zwycięzcy.

Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:

- luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
  - przyczyny popularności programów typu talent show
  - różnorodność oferty programów typu talent show
  - wady i zalety występowania w programach typu talent show.

Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.

3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:

- w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
  - pozytywna recenzja obejrzanego programu typu talent show, bez odniesienia do kwestii wyboru zwycięzcy
  - recenzja innego programu telewizyjnego (np. programu przyrodniczego).

Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie słów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.

4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).
5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego słowa, które jest kluczowe dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).

6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za część rozwinięcia albo część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest też wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentację oceniamy na 0.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy bierze się pod uwagę zgodność tej części pracy z rozwinięciem wypracowania.

Elementy charakterystyczne dla formy

Nie są akceptowane jako tytuł typowe zwroty rozpoczynające listy, np. Dear Readers / Hello / Hi.

Jeśli artykuł jest napisany w formie listu (posiada zwrot rozpoczynający i/lub kończący), segmentacja pracy jest kwalifikowana na poziom 0.

Spójność i logika wypowiedzi

2 p.	wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
1 p.	wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
0 p.	wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu

Jeśli w pracy występuje dłuższy niekomunikatywny fragment pracy (np. dłuższe zdanie lub 2–3 krótkie zdania), przyznaje się 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznaje się 0 punktów.

W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu.

W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli, czy wnioski wynikają logicznie z przesłanek).

Dodatkowe uwagi dotyczące spójności

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
  - braku połączenia między częściami tekstu; odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
  - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych (przeskakiwania z jednego czasu gramatycznego na inny)

- błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują, że odbiorca gubi się, czytając tekst
  - poważnych zakłóceń komunikacji w tekście w wyniku błędów językowych
  - braku logiki w tekście, np. przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania. (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu, który tłumaczyłby taką właśnie realizację polecenia)
2. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
  3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
  4. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu.
  5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
  6. Słowa napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
  7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą” na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy-

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 p.	<ul style="list-style-type: none"> • szeroki zakres środków językowych • w pracy występują dość liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 p.	<ul style="list-style-type: none"> • zadowalający zakres środków językowych • w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 p.	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony zakres środków językowych • w pracy użyte są głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości
0 p.	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo ograniczony zakres środków językowych • w pracy użyte są wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości
<p><i>Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, wówczas liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).</i></p>	

Przez „naturalność” rozumie się charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, natomiast przez „precyzyjne sformułowania” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz struktur o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*.

Przez „stosowność” stylu rozumie się dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość” stylu rozumie się konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtętami ze stylu urzędowego.

Za zbyt nieformalny język i/lub personalne rozważanie problemu w rozprawce, zwłaszcza typu „za i przeciw”, egzaminator odejmuje punkty w zakresie środków językowych (uchybienia w stylu).

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 p.	2 p.
liczne błędy językowe	2 p.	1 p.
bardzo liczne błędy językowe	1 p.	0 p.

1. W przypadku wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy do niższej lub wyższej kategorii punktowej decyduje „waga” błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne traktowane są jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.
3. W wypowiedziach zdających ze stwierdzoną dysleksją w przypadku bardzo licznych błędów językowych, które nie zakłócają komunikacji lub sporadycznie zakłócają komunikację, przyznaje się 1 punkt. Jeżeli błędy językowe są bardzo liczne i często zakłócają komunikację, przyznaje się 0 punktów.

Kwalifikowanie i oznaczanie błędów

rodzaj błędu	sposób oznaczenia	przykład
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	<i>Marek <u>lubić</u> czekoladę.</i>
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	<i>Marek √ czekoladę.</i>
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	<i>Słońce (gżeje).</i>
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	<i>Słońce (gzać) w lecie.</i>
błędy w spójności / logice	podkreślenie linią falistą	<i>Założyłem kurtkę <u>bo było gorąco.</u></i>
fragment odbiegający od tematu	otaczamy nawiasami kwadratowymi	<i>[Fragment odbiegający od tematu]</i>
fragment niezgodny z tematem	otaczamy chmurką	<i>Fragment niezgodny z tematem</i>
błędy interpunkcyjne	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku	<i>Było ciepło (,) i deszczowo. Zrobiłem to (√) ponieważ...</i>

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.

Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów we wszystkich kryteriach, jeżeli jest
  - w całości nieczytelna (pod pracą zapisuje się „praca w całości nieczytelna”, a na karcie odpowiedzi zaznacza się 0 punktów w każdym kryterium) LUB
  - całkowicie niezgodna z poleceniem (pod pracą zapisuje się „praca całkowicie niezgodna z poleceniem”, a na karcie odpowiedzi zaznacza się 0 punktów w każdym kryterium) LUB
  - niekomunikatywna dla odbiorcy, np. w całości napisana fonetycznie (pod pracą zapisuje się „praca całkowicie niekomunikatywna”, a na karcie odpowiedzi zaznacza się 0 punktów w każdym kryterium).
2. Praca, która zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane od innego zdającego, jest uznawana za niesamodzielną.
3. Jeżeli praca zawiera fragmenty na zupełnie inny temat, wyuczone na pamięć lub całkowicie nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu, są one otaczane kołem i nie są brane pod uwagę przy liczeniu wyrazów i ocenie zakresu środków językowych i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 160 wyrazów, przyznaje się 0 punktów za zakres i poprawność środków językowych. W takich pracach nie oznacza się błędów.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
7. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
8. Wyrazy zapisane przy użyciu skrótów, np. *4U*, *bfr sql*, należy oznaczyć jako błędy ortograficzne.
9. W ocenie poprawności środków językowych w wypowiedziach zdających ze stwierdzoną dysleksją nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu w pracy zdającego z opinią o dysleksji to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.
Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z dysgrafią, dysortografią, afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, mózgowym porażeniem dziecięcym, a także prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego oraz prac pisanych na komputerze.
10. W przypadku obniżenia punktacji w zakresie środków językowych za usterki stylistyczne, pod pracą zapisuje się „rażące uchybienia w stylu” i wskazuje rodzaj usterki. Samo użycie form skróconych nie jest traktowane jako rażące uchybienie.
11. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja

była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film*, *band*, np. *film „M jak miłość”*, *„Świat Dysku” magazine*.

Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym, niż zdawany i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read Nowe Horyzonty* – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie podkreślane jest linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.

12. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli słowo *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
13. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

Uwagi dotyczące zasad liczenia słów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są słowa oddzielone spacją, np. *at home* (2 słowa), *for a change* (3 słowa), *1780* (1 słowo), *10.01.2015* (1 słowo), *10 January 2015* (3 słowa).
2. Formy skrócone (*don't*, *can't*, *isn't*, *haven't* itd.) liczone są jako jedno słowo.
3. Jako jeden wyraz liczone są
  - słowa łączone dywizem, np. *well-built*, *twenty-four*
  - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS/sms*
  - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu,
4. Adres i podpis nie są liczone w liście.
5. Nie uznaje się i nie uwzględnia w liczbie słów symboli graficznych używanych w Internecie (np. „buźki”).
6. Uwzględnia się w liczbie słów wyrazy w języku innym niż język egzaminu np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.